

HID - Drobilica

Godina VI, lipanj 2009, br. 3

UDK 0+061

ISSN 1845-4569

Izdvajamo

Novi izvor
informacija
Wolfram Alpha
str. 2

Apel za
Gradsku i sveučilišnu
knjižnicu u Osijeku

str. 2

Krademo iz neznanja, ali to ne
znači da nam je oprošteno

str. 5

Libellarium
str. 4

SCIIndeks

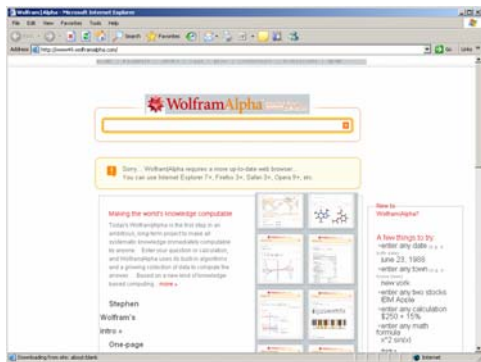
str. 6

Sadržaj

Novi izvor informacija Wolfram Alpha	Str. 2
Apel za obnovu osječke Gradske i sveučilišne knjižnice	2
II. radionica o vrednovanju i priznavanju neformalnih oblika učenja knjižničara	3
Društvo i tehnologija 2009.	3
EUROPA info 02- lipanj 2009	3
Libellarium	4
Arhivi 21. stoljeća	4
Krademo iz neznanja, ali to ne znači da nam je i oprošteno	5
SCIIndeks	6

Novi izvor informacija Wolfram Alpha

Čitatelji HID-Drobnice o ovom sustavu koji se nalazi na adresi <http://www49.wolframalpha.com/> mogli su već čitati i u dnevnom tisku oko 15. svibnja kada je Wolfram Alpha postao operativan na internetu. U bombastičnim najavama čak su neki novinari predvidjeli da će Wolfram Alpha pobijediti Google. Ti su novinari svakako pogriješili, novi sustav nije usporediv sa Googleom, jer ne pretražuje web stranice na mreži i ne nudi linkove. Jednostavno Wolfram Alpha i Google nisu konkurenti. Wolfram Alpha daje odgovore na postavljena pitanja na engleskom jeziku. Odgovore "izračunava" iz različitih kvalitetnih baza podataka koje su u pozadini sustava. Tako je moguće dobiti podatke o očekivanom životnom vijeku,

meteorološkim događajima, astronomskim fenomenima, frekvenciji pojavljivanja imena i prezimena (mogu saznati da moje prezime koristi 13.550 osoba u SAD, no ne i izvan te zemlje, moje ime ne prepoznaje, osim u nekim legurama). Matematiku, fiziku i općenito prirodne znanosti prilično dobro poznaje, što i nije čudno ako se zna da je iza tog sustava engleski matematičar Stephen Wolfram sa svojom ekipom.

Wolfram Alpha je bliži Wikipediji, no nisu konkurenti nego se nadopunjuju. I na kraju naš savjet: treba dobro proučiti sustav Wolfram Alpha (<http://www49.wolframalpha.com/examples/>), staviti ga u svoje favorite, jer će to biti koristan izvor specifičnih informacija.

Tibor Tóth

Osvrt

Apel za obnovu osječke Gradske i sveučilišne knjižnice

Ravnatelj i djelatnici knjižnice više nemaju ideja kako lokalne vlasti upozoriti na problem zapuštenosti zgrade Gradske i sveučilišne knjižnice u Osijeku. Zgrada knjižnice je na samom početku niza najljepšeg osječkog secesijskog kompleksa reprezentativnih kuća u današnjoj Europskoj aveniji, širokoj ulici s ostacima drvoreda lipa. Ove su kuće ujedno i najvredniji primjerci secesije u gradu.

Zgrada u kojoj je danas sjedište Gradske i sveučilišne knjižnice Osijek izgrađena je početkom 20. stoljeća kao luksuzna gradska vila – svadbeni poklon Matilde i Ladislava Gillminga njihovoj kćeri, Matildi Gillmig ml., prigodom njezine udaje za mladog odvjetnika Vjekoslava Hengla, koji je kasnije postao znameniti gradonačelnik Grada Osijeka. Projekt kuće izradio je bečki arhitekt Gotthif, a kuća je građena od 1905. do 1906. godine. Godine 1922. dograđeno je istočno krilo zgrade. Matilda i Vjekoslav Hengl živjeli su u kući do 1945. godine kada nove, partizanske, vlasti kuću nacionaliziraju, iako postoji usmena legenda da je vlasnik, predosjećajući što će se dogoditi, kuću svojevrijedno poklonio gradu za javnu namjenu. Gradska knjižnica u kuću useljava 1957. godine.

Tijekom Domovinskog rata zgrada je u više navrata bila meta neprijateljskih napada i znatno je oštećena. Nakon rata, sredstvima Ministarstva kulture RH i vlastitim sredstvima Knjižnice, financirana je sanacija krovništva, ali ne i drugih vanjskih dijelova Knjižnice te pripadajuće secesijske ograde. Pročelja Knjižnice posljednji su put cjelovito obnovljena 1986. godine. Nažalost, pogrešan odabir tehnika i vrsta fasadnih boja, kao i naknadne ratne štete, doprinijele su ubrzanom propadanju svih pročelja zgrade, koja su danas u stanju (ras)padanja.

Svi zainteresirani za pomoć pri obnovi mogu se javiti na

sljedeći broj telefona Knjižnice: 031 211 218 ili e-adresu Knjižnice: gisko@gskos.hr.

Ivo Tokić

II. radionica o vrednovanju i priznavanju neformalnih oblika učenja knjižničara

U sklopu projekta "Cjeloživotno učenje knjižničara: ishodi učenja i fleksibilnost (CUK)" u petak, 19. 6. 2009. održana je u Nacionalnoj i sveučilišnoj knjižnici u Zagrebu *II. radionica o vrednovanju i priznavanju neformalnih oblika učenja knjižničara*.

U programu radionice sudjelovali su vanjska suradnica projekta CUK, gđa. Marion Huckle, voditeljica za kvalifikacije i stručno usavršavanje u Društvu knjižničnih i informacijskih stručnjaka iz Velike Britanije (CILIP, Velika Britanija), Sandra Kučina Softić, voditeljica Centra za e-učenje iz Sveučilišnog računskog centra i prof. dr. sc. Aleksandra Horvat, stručna voditeljica projekta CUK (Filozofski fakultet Sveučilišta u Zagrebu). Tema radionice je bila primjena portfolia u cjeloživotnom učenju.

Ivo Tokić

Skupovi

Društvo i tehnologija 2009. XVI. međunarodni znanstveni skup Zadar, 28. do 30.6.2009.

U organizaciji Hrvatskog komunikološkog društva, Međunarodne udruge komunikoloških društava, Katedre za komunikologiju Grafičkog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, Visoke škole za poduzetništvo „Adam Krčelić Baltazar“, Media neta i Društva prijatelja Hrvatska-Japan, a pod vodstvom predsjednika organizacijskog i znanstvenog odbora Jurja Plenkovića, održava se u Zadru XVI. međunarodni znanstveni skup *Društvo i tehnologija*.

Na skupu sudjeluju brojni znanstvenici iz jugoistočne Europe, ali i drugih zemalja poput Japana, Ukrajine, Poljske i drugih. Na skupu će se govoriti o odnosu društva i komunikacije, bolonjskom procesu i budućnost e-obrazovanja, komunikacijskom menadžmentu i razvoju društva, medijima i kulturi religijskog komuniciranja, interkulturalnoj komunikaciji i interkulturalnom dijalogu, informacijskim i komunikacijskim sustavima u novom informacijskom društvu, medijskoj komunikaciji u konvergentnom okruženju, društvu i znanosti pred izazovima novih tehnologija.

Ivo Tokić

Publikacije

EUROPA info 02- lipanj 2009

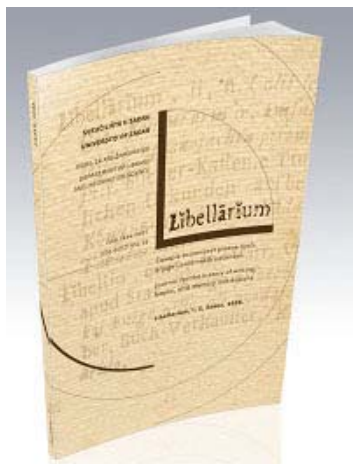
Izašao je novi, lipanjski broj biltena Informacijskog centra za europsko pravo Pravnog fakulteta u Zagrebu koji je dostupan na adresi http://www.pravo.hr/download/repository/EUROPA_info_02-I.pdf.

Bilten osim pregleda novog zakonodavstva, službenih dokumenata, priopćenja i članaka iz domaće periodike, donosi i pregled odabranih stručnih i znanstvenih članaka i radova objavljenih u stranim časopisima koji su tematski vezani uz europsko pravo ili politike. Svi su dokumenti, uključujući članke, razvrstani u tematska područja radi jednostavnijeg snalaženja.

Ivo Tokić

Libellarium

Odjel za knjižničarstvo Sveučilišta u Zadru je pokrenuo novi znanstveni časopis. Kvaliteta tekstova i znanstvena izvrsnost osigurani su međunarodnim uredništvom i sustavom dvostruke anonimnosti recenzentskog postupka. Svaki prilog objavljen u časopisu podliježe znanstvenoj procijeni i kategorizaciji dvoje recenzenata.

„Libellarium” izlazi dva puta godišnje, u lipnju i prosincu. Uredništvo prima radove na hrvatskom i engleskom jeziku, a u iznimnim slučajevima i na drugim jezicima, posebice talijanskom, francuskom i njemačkom.

Temeljni su ciljevi „Libellariuma” poticanje i promicanje istraživanja povijesti pisane riječi, knjige i baštinskih ustanova.

Više na: <http://ozk.unizd.hr/libellarium/index.php/libellarium>

Živana Heđbeli

Arhivi 21. stoljeća

Svibanjski broj Novosti Državnog arhiva Velike Britanije donosi poziv Vlade da građani izlože svoje stavove o predloženoj novoj arhivskoj politici, jer se žele izraditi osnove održive budućnosti arhivske službe, kako bi se odgovorilo na izazove informatičkog doba i arhive učinilo dostupnijim širem krugu ljudi. Rezultati istraživanja će biti dostupni on-line.

Prikupljanje stavova traje od 6. svibnja do 12. kolovoza, a upitnik je dostupan on-line <http://www.nationalarchives.gov.uk/archivesconsultation>, te se primjedbe mogu poslati on-line ili poštom. U uvodu upitnika se naglašava kako ljudi očekuju on-line dostupne informacije u svako doba, te da arhivska služba mora povećati on-line dostupnost gradiva. Prvi dio ističe kako je tehnologija učinila da velike organizacije čuvaju veći dio, ako ne i sve svoje informacije u elektroničkom obliku, što je koncept „dokumenta” učinilo kompleksnijim. Drugi dio daje viziju istinskih potencijala državnih arhiva i onoga što žele postići. Treći dio u glavnim crtama prikazuje izazove s kojima se susreće arhivska služba u obavljanju svojih temeljnih zadaća – očuvanja gradiva i davanja na korištenje. Četvrti dio daje pet preporuka koje će pomoći stvaranju energičnije i održivijeg arhivskog sektora. Peti dio naglašava potrebu usklađene akcije svih strana povezanih s arhivskim sektorom.

Više na <http://nationalarchives.gov.uk/archivesconsultation/documents.htm>

Živana Heđbeli

Krademo iz neznanja, ali to ne znači da nam je i oprošteno

Svi mi mislimo da točno znamo što je krađa i da kao poštteni akademski građani ne radimo takve kriminalne radnje. Uvjereni smo u to. Ipak, to se događa i vrlo poštenim osobama. Krademo intelektualno vlasništvo, odnosno ne poštujemo tuđa autorska prava. Kada i kako? Rijetko se to događa, no ipak se ponekad dogodi prilikom citiranja.

Pišemo naš znanstveni ili stručni rad i kada se poslužimo rezultatima drugih autora prirodno citiramo te radove, da se točno vidi što je naš doprinos a što je tuđi doprinos znanosti i struci. To je sasvim u redu dok se držimo zakona. Naš Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima <http://narodne-novine.nn.hr/clanci/sluzbeni/306987.html> u članku 90. navodi:

„Dopušteno je doslovno navođenje ulomaka autorskog djela (citata) koje je na zakonit način postalo pristupačno javnosti, radi znanstvenog istraživanja, nastave, kritike, polemike, recenzije, osvrtu, u mjeri opravdanoj svrhom koja se želi postići i u skladu s dobrim običajima, time da se mora naznačiti izvor i ime autora.“

Slično je to i u zakonima drugih zemalja. No iz ovakvih definicija nije sasvim jasno koja je to količina teksta, slika, itd. koju smijemo preuzeti iz tuđih radova u naš rad samo uz citiranje izvora. Da je to pomalo sklizak teren vidi se iz pitanja i odgovora na odgovarajućim stranicama američke vlade <http://www.copyright.gov/help/faq/faq-fairuse.html#permission> :

“How much of someone else's work can I use without getting permission?

Under the fair use doctrine of the U.S. copyright statute, it is permissible to use limited portions of a work including quotes, for purposes such as commentary, criticism, news reporting, and scholarly reports. There are no legal rules permitting the use of a specific number of words, a certain number of musical notes, or percentage of a work. Whether a particular use qualifies as fair use depends on all the circumstances. See FL 1002, Fair Use, and Circular 21, Reproductions of Copyrighted Works by Educators and Librarians.”

Spominjani FL 102 moguće je pročitati (preporučljivo) na <http://www.copyright.gov/fls/fl102.pdf>, dok je Circular 21 na <http://www.copyright.gov/circs/circ21.pdf>.

Što učiniti ako nismo sigurni, smijemo li neki dio tuđeg rada ugraditi u naš rad i samo citirati izvor? Primjerice želimo preuzeti jednu ili više stranica nečijeg teksta, ili uzeti tuđi grafikon, sliku, ilustraciju, tablicu i sl. Potražimo dozvolu od vlasnika autorskih prava. Tu ćemo dozvolu obično dobiti besplatno ako naš rad nije komercijalne prirode. U svom radu uz preuzeti tekstualni i/ili grafički materijal napišemo da je preuzeto (na što se zahvaljujemo) uz dozvolu vlasnika autorskih prava, te citiramo izvor.

Ipak, ima problem oko toga. Naravno da nas traženje takve dozvole košta vremena, čak i ako dozvolu dobivamo besplatno. Osim toga, nije uvijek jednostavno utvrditi tko je vlasnik autorskih prava, autor(i) ili izdavač časopisa, knjige, itd. Za ilustraciju evo jednog odgovora APS (American Physical Society) na često postavljena pitanja.

“As the author of an APS-published article, can I use figures, tables, graphs, etc. in future publications?

Yes, as the author you have the right to use figures, tables, graphs, etc. in subsequent publications using files prepared and formatted by the author. However, if the APS-prepared version is used then APS permission is required. The appropriate bibliographic citation and notice of the APS copyright must be included.” APS Copyright Policies and Frequently Asked Questions <http://forms.aps.org/author/copyfaq.html>

Znači autori ni vlastite grafičke priloge ne mogu tek tako preuzeti u svoj novi rad samo uz citiranje izvora, jer autori obično svoja autorska prava prepustaju izdavaču!

U SAD postoji [Copyright Clearance Center](#) i najlakše je preko njih rješavati “dozvole”, dok je u ostalim zemljama najbolje kontaktirati izdavača publikacije iz kojeg legalno želimo uzimati dijelove.

Što ako iz neznanja nismo pribavili dozvolu vlasnika autorskih prava, a trebali smo?

Tada možemo samo računati na to da našu krađu vlasnik neće primijetiti i neće pokrenuti pravne korake protiv nas. Ipak, bolje je pripaziti jer se u digitaliziranom svijetu sve lakše otkrivaju spomenute krađe.

Tibor Tóth

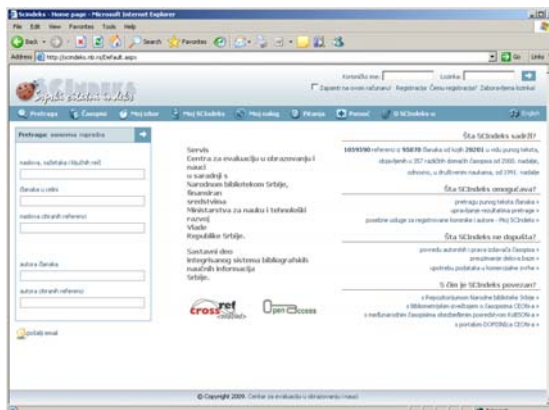
SCIndeks

Na adresi <http://scindeks.nb.rs/Default.aspx> se nalazi srpski nacionalni citatni indeks SCIndeks, razvijen da služi kao dopuna međunarodnim (Thompson-ISI) citatnim indeksima. Referira srpske časopise kategorizirane kao znanstvene periodične publikacije. Svi časopisi indeksiraju se sustavno "od korica do korica". Osim osnovnih opisa članaka, baza sadrži sažetke radova i sve citirane reference (metapodaci). Članci objavljeni u časopisima koji su postigli određenu razinu kvalitete i prihvatili otvoreni pristup kao režim publiciranja dodatno su predstavljani punim tekstom.

Metapodaci u SCIndeksu su dati u OAI PMH, Dublin Core formatu za razmjenu, kako bi bili dostupni za dopunsko predstavljanje u onim međunarodnim servisima koji koriste isti standard. Preuzimanjem sadržaja SCIndeksa od strane drugih servisa uvećava se međunarodna vidljivost članaka sadržanih u bazi i osigurava uključenost referiranih srpskih časopisa u međunarodni sustav znanstvenih informacija.

Časopisi referirani u SCIndeksu podvrgavaju se stalnom vrednovanju (monitoringu) s obzirom na utjecajnost (impact) u samoj bazi i, dopunski, u međunarodnim (Thompson-ISI) citatnim indeksima. Istovremeno se prate bibliometrijski pokazatelji kvalitete časopisa, uglavnom izvedeni iz zahtjeva za njihovo uključivanje u Thompson-ISI citatne indekse. Prije objavljivanja u SCIndeksu sve citirane reference detaljno se raščlanjuju na sastavne dijelove, kako bi se omogućilo njihovo formatiranje pod različitim izdavačkim standardima, olakšalo online povezivanje s primarnim izvorima, ako postoje u elektronskom obliku i omogućilo njihovo normiranje.

Ivo Tokić

Poštanski sandučić za komentare i prijedloge čitatelja

Poštovani čitatelji,

e-mail adresa uredništva: ivo.tokic@ina.hr

Želimo čuti što mislite o našem glasilu, vaše prijedloge čega bi trebalo biti više, a čega manje, kako bi nam pomogli da budemo korisniji.

Uredništvo

HID-Drobnica

Glavni urednik : mr.sc. Ivo Tokić, tel. 01/2381-624, e-mail: ivo.tokic@ina.hr

Članovi uredništva: mr.sc.Tibor Tóth, dr.sc. Živana Heđbeli, Marina Mayer, mr.sc.Daniela Sraga, mr.sc. Irena Pilaš

HID

Hrvatske bratske zajednice 4, 10000 Zagreb, Hrvatska

Tel.: +385 1 3722 643; faks: +385 1 3722 630 <http://www.hidd.hr>

Matični broj: 0513814

Žiro račun: 2340009-110007285